

Järviruokosilppu tekee hyvää pelloille – leikkuun hetki ratkaisee tehon

Maria Yli-Renko

Kun leikattu ruoko levitetään peltoon, se lannoittaa ja parantaa maan rakennetta. Ruoko sopii myös luomupelloille, koska se on kasviperäinen lannoitteena käytettävä biomassa.

Ruokopelto-hankkeen projek-tikoordinaattori **Maria Yli-Renko** kävelee lokakuisel-la pellonreunalla Lemussa ja katselee, miten kesällä vesis-tön rannalta leikattu ruoko-silppu on levitetty peltoon. Se tuo sinne eloperäistä ainesta ja parantaa maaperän rakennetta. Se tuo myös ravinteita.

– Parhaaseen mahdolliseen ratkai-suun pääseminen edellyttää tietoa, suun-nittelua, kokeiluja ja sitä kautta oike-aa ajoitusta. Paras leikkuuajankohta on heinäkuun loppupuolen ja elokuun al-kupuolen tietämissä, kun ruoko on ravinnepitoisimmillaan.

Myöhemmin järviruoko korsittuu ja ravinteet alkavat siirtyä juuristoon. Kor-sittuneet ruo'ot eivät oikein maistu lai-duntajillekaan. Korret ovat edelleen elo-peräisiä, mutta vähäravinteisia.

– Talviruokosilppua voi käyttää eläin-ten kuivikkeena ja levittää se sitten lan-

nan mukana peltoon, Maria Yli-Renko vinkkaa.

– Kustannustehokkainta kuitenkin oli-si, jos laiduntajat popsisivat ruo'ot silloin, kun ne ovat vehreimmillään.

Paljon hyödynnettävää

Ravinnepäästöjen myötä ja laidunnuksen vähennyttyä ruovikkorantojen määrä on lisääntynyt. Järviruoko peittää aiemmin avoimia rantoja satojen hehtaarien laajui-sina kasvustoina. Samalla kun avoimuus vaihtuu tiheäksi ruovikoksi, useiden avoi-muutta tarvitsevien eläin- ja kasvilajien elinympäristöt heikkenevät ja veden laa-tu kärsii.

Rantojen virkistyskäyttö vaikeutuu ja rantatonttien arvo laskee. Ruokoa saa olla hillitysti, mutta se ei saa vallata liikaa ti-laa. Monet eliöt tarvitsevat ruokoa suo-jakseen. Miten niiden käy, jos kaikki ruo-ko niitetään?

Hia Sjöblom

△ - Ruovikon niitto vähentää myös kasvihuonekaasupäästöjä, sillä mikäli ruo'on maanpäälliset osat hajoavat rantavedessä hapettomissa oloissa, muodostuu metaania joka on voimakas kasvihuonekaasu, Maria Yli-Renko sanoo.

△△ Maalla kasvavaa ruovikkoa voi leikata rinnekone-kaksoissilppuri-yhdistelmällä. Etummaisena liikkuvaan peräkärryn asennetut telaketjut mahdollistavat keräävän niiton myös kosteilla rantaniityillä.

Ruokoa on kaikkialla

Järviruokoa kasvaa kaikkialla kosteissa paikoissa, merien, järvien, jokien ja ojien rannoilla. Tämä monivuotinen heinäkasvi hyötyy ilmastonmuutoksesta, vesien rehevöitymisestä ja laidunnuksen vähenemisestä.

Siksi rantojen monikäyttösuunnitelmiin kannattaa panostaa paikallisesti. Tilaa ja erilaisia biotooppeja tarvitaan. Suomessa on rantaviivaa yli 300 000 kilometriä.

Monikäyttösuunnittelussa yhteistyö on valttia. Hyviin tuloksiin päästään, kun tavoitteena on rantojen luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Tilaa tarvitaan niin ruuantuotannolle, virkistyskäytölle, kalastukselle kuin vesiensuojelulle.

– Ruovikoita on jo nyt valtavasti järvi-en ja meren matalilla rannoilla. Kymme-nistä tuhansista hehtaareista ei ole tar-koitukseen ruveta niittämään kaikkia. Tavoitteenamme on rantaniittyjen moni-muotoisuus. Kaikkia rantoja ei voi pääs-tää kasvamaan umpeen. Monet kahlaa-jat esimerkiksi tarvitsevat myös avoimia rantoja, Maria Yli-Renko sanoo ja vetoaa järkeviin ja monimuotoisuutta vaaliviin tavoitteisiin.

– Pitää löytyä oikea tasapaino. Kaikki ei saa kasvaa umpeen, mutta kaikkea ei saa niittää avoimeksikaan.

Analyysien kautta

– Ruoko on matalien ja ravinteikkaiden rantojen ongelma. Umpeenkasvua on yhä-täillä Kiskon Kirkkojärvellä kuin Itä-meren matalilla rantamilla. Ruokopelto-hankkeessa haetaan toimivaa tasapainoa. Pellot halutaan pitää tuottavina ja ravin-teikkaina. Ne tarvitsevat lisää eloperäistä ainesta, jota ruo'osta saa.

Sen käyttöä maanparannusaineena tutkitaan. Ruokopelto-hankkeessa ote-taan maanäytteitä, joita lähetetään jopa yhdsvaltalaislaboratorioihin saakka analysoitavaksi.

– Siellä on selvitetty maaperän biologis-ta aktiivisuutta ja miten ruoko siihen vai-

Jaana Heikkilä

Maria Yli-Renko ottaa maanäytteitä, joiden avulla pyritään hakemaan mahdollisimman hyvää ratkaisua ruo' on hyödyntämiseen peltojen maanparannukseen.

kuttaa. Oletus tutkimukselle on, että se li-sää aktiivisuutta, Maria Yli-Renko kertoo.

Hän toteaa myös, että esimerkiksi Var-sinais-Suomen ELY-keskuksessa toimi-neessa VELHO-hankkeessa selvitettiin eteläsuomalaisien ruovikoiden raskas-metallipitoisuuksia, jotka alittavat sel-västi maa- ja metsätalousministeriön lan-noitevalmisteille asettamat raja-arvot.

Ruokopeltohankkeessa on leikattu jär-viruokoa, etsitty hyviä yhteistyön muo-toja rantojen omistajien, koneyrityksien ja lähiviljelijöiden kanssa. Ruoko on hyö-dyllisempää eloperäisenä aineksena pel-lossa kuin rehevöittämässä umpeutuvia rantoja.

Tutkimustietoa tarvitaan lisää

Ruoko peltomaan parantajana ei ole "van-ha tuttu juttu". Kysymyksiä herää. Tulok-sia ja tietoja kerätään.

– Esimerkiksi Mynälahdella käytettiin jauhinmurskainta ja sammalmaista silp-pua levitettiin 50 kuutiota hehtaarille. Onkohan se parempaa pellolle, kun se on sammalmaista, Maria Yli-Renko pohtii ja lisää asian selvitettävien listalle.

Maaperään panostava Tyynelän tilan **Juuso Joona** pitää ruokoa yhtenä kiinnos-tavana vaihtoehtona peltoon lisäävän orgaanisen aineen valikoimassa.

– Ekologisessa viljelyjärjestelmässä on mahdollista käyttää laajaa valikoimaa eloperäisiä lannoite- ja maanparannusai-neita, koska maa on aktiivista ja pystyy hyödyntämään orgaanisesti sitoutuneet ravinteet tehokkaasti. Liukoinen typpi on kriittistä keväällä, kun maa on vielä kyl-mää eivätkä pieneliöt ole päässeet täyteen työvauhtiin, pohtii Joona.

MMT **Helena Soinne** Helsingin yliopis-tosta pohtii hankin typen sitoutumista:

»»

Silputusajituksen nyrkkisääntö:

***leikataan ELOKUUSSA**

***silputaan SYYSKUUSSA**

***levitetään LOKAKUUSSA**

- Järviruo' on leikkaus- ja levityssajan-kohta ovat ratkaisevia. Hajottaessaan syksyllä korjattua korsittunutta ruokosilppua mikrobit kuluttavat maan kasveille käyttökelpoisen typen varastoja. Typen sitoutuminen mikrobimassaan saattaisi pienentää typen huuhtoutumisriskiä syksyllä, mutta jos typpeä peltomaasta kuluttava hajoaminen jatkuu vielä keväällä, on vaarana että sato jää pienemmäksi.

Soinne sanoo, että ruokosilppu on kuitenkin erittäin hyvää maanparannusainetta etenkin savisilla mailla.

- Mutta tutkimustietoa järviruo' on käytöstä tarvittaisiin reippaasti lisää. Ruo' on sisältämien ravinteiden kannalta paras korjausajankohta sekä toimenpiteiden ajoitus pelloilla ovat avainasemassa.

Varsinais-Suomen ELYn ja BSAG:n Järki-hankkeen yhteinen Ruokopelto-hanke edistää ravinteiden kierättämistä ja Saaristomeren tilan parantamista. Hanketta rahoittaa ympäristöministeriö. ◀

Maria Viikari

Talviruoko köyhempää

Kesällä leikatussa ruo'ossa typpeä on alle 2 % ja fosforia alle 1 % kuiva-ainemäärästä.

Talvileikkuussa ravinteiden määrä romahtaa siitä vielä yli 70 %.

Ravinneköyhä ruokosilppu on kuitenkin eloperäistä maanparannusainetta, joka tuo hiiltä peltoon.

Oukkulanlahdella levitetään ruokosilppua peltoon. Ruokosilppu on kevyttä, ja sen levittäminen onnistuu kevyemmälläkin levityskalustolla.

30 Ammattiasiaa
vuotta
1986-2016

Elintarvike ja Terveys-lehti

Ammattikeittiö- ja elintarvikealan ammattilehti – 6 numeroa vuodessa

Tilaushinnat

Vuosikerta 52,- (sis. alv. 10 %).

Kestotilaus 47,- (sis. alv. 10 %).

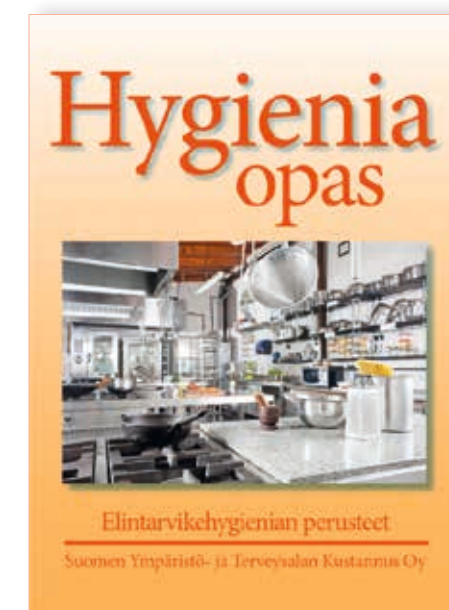
Opiskelija -50% norm. tilaushinnoista (sis. alv. 10 %).

Hygieniapaas – Elintarvikehygienian perusteet

Sisältöä mm.:

- elintarvikehygienian ja elintarvikehygieeniset riskit
- elintarvikkeiden hygieeninen käsittely
- ruokamyrkytykset
- elintarviketyöntekijä ja hygienia
- toimijan vastuu
- siivous ja puhtaanapito
- omavalvontasuunnitelman sisältö
- ilmoitusmenettely
- jätehuolto
- Oiva -järjestelmä

Hinta 15,00 euroa (sis. alv. 10 %).

Arvostan työtäni, siksi
MYEL-työtulonikin on
kohdallaan!

tilaukset@elintarvikejaterveys.fi

www.elintarvikejaterveys.fi